

Opentský posudek na diplomovou práci Bc A. Malechové

Vývoj podváhy u populace českých sedmiletých dětí – srovnání s nadváhou a obezitou

Vedoucí diplomové práce Prof. MUDr. M. Kunešová, CSc.

Diplomová práce zpracovala aktuální téma změn podváhy v posledním letech u naší sedmileté dětské populace, což znamená důležitý přínos vzhledem k relativně velmi málo informacím - ve srovnání s opačným zdravotním rizikem, tj. nadváze a obezitě. K analýze byly použity výsledky měření 5.Kola projektu Childhood Obesity surveillance Initiative (COSI), iniciované Světovou zdravotnickou organizací WHO. Tento základ zajišťuje závažnost a spolehlivost získaných údajů, také vzhledem k použití mezinárodně odsouhlasených metodických postupů. To také dále vyplývá ze spolupráce s Odbornou společností praktických lékařů pro děti a dorost od r. 2008. 5 kolo proběhla realizace v r.2019, což poskytuje možnosti rozboru nedávných sledování, rozboru výsledků, i aktualizované závěry.

Účel této studie je výstižně formulován v Úvodu práce s ohledem na jeho teoretickou aktuálnost i některé praktické vývody. Přehled literatury k tomuto tématu je recentní a přesvědčivý, což zvyšuje závažnost výsledků. Podnětný je i přehled faktorů - patologických stavů i změn prostředí jako příčin vedoucích k podváze v průběhu tohoto období růstu. S tímto ohledem je nutno hodnotit a uvažovat cíle práce především vzhledem k negativním zdravotním důsledkům, které se mohou stále vyskytovat i u naší populace, a kterým je nutno předcházet. Používané metodické přístupy zvolily nejčastěji používaný ukazatel - BMI, jehož zjišťování je neinvasivní, použitelné u větších populačních vzorků, dále i tradiční, takže dává možnost sekulárních srovnání. - Důležité je upozornění na možnost získání různých výsledků při použití různých kritérií pro hodnocení výskytu podváhy – mezinárodních, WHO, národních lokálních, atd.

Pro posouzení vlivu výživy je nutno doporučit a rozlišovat vliv energetické nerovnováhy - kvantitativního snížení pouze přijímané energie (nedostatku z hlediska potřeb), tak i z hlediska současně nedostatečného složení příjmu potravy, t.j. sníženým a porušením doporučených dávek dalších komponent použitých diet. Srovnání sekulárních trendů změn jak podváhy tak nadváhy a obezity dětí je proto významným argumentem pro péči o optimální růst a vývoj u normální zdravé populace; totéž platí pro výsledky o vlivu

ostatních rozborů, jako např. potvrzení uplatnění vlivu jak genetických, tak dalších environmentálních faktorů. Nález o významu vlivu každodenního režimu výživy v průběhu dne na vznik a rozvoj podváhy, t.j. pravidelné snídani je zajímavým nálezem i dalším potvrzením působení tohoto faktoru, který se projevuje negativně, i relativně často také u naší populace. Jeho závažnost není vždy při sledování vlivu výživy hodnocena a doceňována.

Práce tak upozorňuje tak přesvědčivě na to, že i u nás není v nedávné i současné závažným zdravotním rizikem nejen nadměrná hmotnost a zvýšení ukládání tuku, ale i podváha se svými současnými zdravotními důsledky a riziky. Výsledky diplomové práce tak přesvědčivě přispívají k teoretickým poznatkům i praktickému úsilí zajistit optimální vývoj nové generace v raném školním věku. Text je pečlivě zpracován, doplněn vhodnou dokumentací - tabulkami a grafy v přiměřeném počtu.

Bylo by možno zmínit také jako jeden ze závažných faktorů vliv medií atd. na trend přehnaného snižování hmotnosti i v normální populaci, ale především z důvodů např. účasti v některých sportech - převážně u dívek, a to doporučeními z hlediska nadměrné štíhlosti, uplatňované již i v období růstu (dokonce v předškolním věku). To vzniká při použití nevhodné redukční diety, nadměrné nefyziologické fyzické zátěže při tréningu především z hlediska věku a vývojového období, a dále používáním určitých cvičebních a fyzických praktik, atd. I když se to vyskytuje jen v omezeném počtu, je třeba zasahovat; může docházet k patologickým důsledkům a návykům v příjmu potravy (anorexie) i celkovém životním stylu přetrvávajícím i v dalším životě.

Diskuse odpovídá získaným výsledkům, i eventuelně podpoře závěrů předchozích sledování - např. o vlivu genetických faktorů, vlivu porodní hmotnosti, infekcí atd. Výsledky diplomové práce se tak přesvědčivě začleňují do snah přispět signifikantně ke snaze podpořit žádoucí somatický vývoj nové generace a předcházet jeho narušování.

Shrnutí - Závěry jsou proto únosné a odpovídající; jako formální připomínku je možno uvést v některých případech zbytečnou stručnost a opatrnost konečných závěrů.

Předložená práce vyhovuje požadavkům, a je proto doporučena ke kladnému obhájení.

Otázky:

- 1) I při určitém BMI se může uplatňovat velmi různý stupeň depotního tuku - např. tzv. latentní obezita. Jak byste eventuelně doplnila své vyšetření, kterou metodu byste použila?
- 2) Můžete podrobněji vysvětlit výběr míst v ČR kde byly děti měřeny? Jaká všechna kritéria byla použita?
- 3) Je možno podrobněji vysvětlit vliv kvantitativní podvýživy, snížení pouze příjmu energie, a vlivu specifické podvýživy týkající se také snížení příjmu dalších složek potravy z hlediska doporučených dávek. Z hlediska pouze BMI se nemusí tyto typy podvýživy lišit.
- 4) Toto se týká hlavně zdravotního stavu, bylo by vhodné rozlišit v textu.

V Praze dne 8.9. 2029

Prof.MUDr J.Pařízková, DrSc.